

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента Ліщинського Ігоря Орестовича,
доктора економічних наук, професора, професора кафедри міжнародної
економіки Західноукраїнського національного університету

на кваліфікаційну роботу **Ван Юншуня** на тему
«Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні
економічні відносини»

Актуальність теми кваліфікаційної роботи

У світлі глибоких змін глобального порядку тема кваліфікаційної роботи, присвячена ініціативі «Один пояс один шлях» як механізму забезпечення глобального інклюзивного розвитку, є надзвичайно актуальною як з теоретичного, так і з практичного погляду. Загострення дисбалансів у рівні добробуту як між державами, так і в їх межах, поставило під загрозу глобальну стабільність. Міжнародні ланцюги постачання, які вважалися ефективними і сталими, продемонстрували свою вразливість у відповідь на пандемії, геополітичну напруженість та кліматичні виклики.

У цьому контексті динамічний і стабільний економічний розвиток Китаю постає як альтернатива традиційним західноцентричним моделям. Китайський досвід модернізації, розвитку інфраструктури та міждержавного співробітництва надає нові орієнтири для країн, що шукають ефективні шляхи інтеграції в глобальну економіку. Такий підхід актуалізує необхідність переоцінки стратегій глобального розвитку через призму інклюзивності, стійкості та довгострокової ефективності.

Особливої уваги потребує проблема регіонального відставання: країни Глобального Півдня часто залишаються поза межами основних потоків створення доданої вартості. Відсутність належної інфраструктури, недосконалі транспортні й логістичні системи, обмежена цифровізація ускладнюють інтеграцію цих держав у

міжнародну торгівлю. Наслідком стає посилення вразливості глобальних ланцюгів постачання, що особливо яскраво проявилось в період пандемії COVID-19.

Таким чином, кваліфікаційна робота Ван Юншуня, спрямована на теоретичне узагальнення та практичний аналіз ініціативи «Один пояс один шлях», має високу наукову і прикладну цінність у контексті сучасних глобальних викликів.

Подана до захисту дисертація є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: фундаментального наукового дослідження на тему «Концепція відновлення та зеленої реконструкції України» (державний реєстраційний номер 0124U000003); реалізації міжнародного проєкту (Erasmus+ Jean Monnet Module) на тему «Європейська інклюзивна циркулярна економіка: повоєнний і постпандемічний модуль для України» (реєстраційний номер 101085640).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Кваліфікаційна робота відзначається логічною побудовою, чітким формулюванням мети та завдань, а також належною методологічною аргументацією шляхів їх досягнення. Висновки й практичні рекомендації, що стосуються емпіричного дослідження ініціативи «Один пояс один шлях», є цілком вмотивованими та мають прикладну цінність.

У роботі автор використовує широкий спектр загальнонаукових і спеціалізованих методів дослідження, включаючи теоретичні, історичні, емпіричні підходи, що у комплексі забезпечують високий рівень реалізації поставлених завдань. Багатодисциплінарність методології дозволила поєднати якісні та кількісні підходи для глибокого аналізу ініціативи «Один пояс один шлях» як інструменту інклюзивного глобального розвитку.

Зокрема, в дослідженні використано тематичний контент-аналіз офіційних китайських політичних документів – таких як урядові промови, білі книги, двосторонні угоди, звіти установ NDRC, Міністерства торгівлі КНР та офіційного порталу BRI, що дозволило ідентифікувати ключові цілі та логіку ініціативи. Додатково застосовано порівняльний аналіз кейсів впровадження ініціативи «Один

пояс один шлях» у регіонах Центральної та Східної Європи, Центральної Азії та Африки на південь від Сахари, що дало змогу визначити регіональні особливості, бар'єри та результати співпраці.

Крім того, автор залучає регресійний аналіз для виявлення взаємозв'язку між участю у торгівлі з Китаєм та рівнем людського розвитку в країнах Глобального Півдня, що посилює емпіричну доказову базу роботи. Додатково, дослідження охоплює аналіз економічних показників, таких як ПІІ, інфраструктурні інвестиції та обсяг торгівлі, на основі даних Світового банку, ЮНКТАД та АІІБ.

Наукові результати отримали визнання під час апробації на престижних наукових конференціях в Україні та за кордоном, а також були опубліковані в українських та зарубіжних наукових журналах, що свідчить про актуальність та якість дослідження. Таким чином, представлена дисертаційна робота повністю відповідає вимогам до наукової кваліфікації й може бути позитивно оцінена.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота написана діловою англійською мовою, містить анотації українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

Перший розділ дисертації розкриває теоретико-методологічні основи інклюзивного зростання в умовах сучасних трансформацій світового простору. Цей розділ закладає теоретичну основу для розуміння Ініціативи «Один пояс один шлях» як глобальної стратегії інклюзивного зростання, що ґрунтується як на історичній логіці, так і на сучасних теоріях розвитку. Обговорення починається з вивчення концептуальної відповідності між Ініціативою «Один пояс один шлях» та інклюзивним зростанням, підкреслюючи, що Ініціатива успадковує історичну траєкторію, яка ґрунтується на прагненні до спільного процвітання. Пов'язуючи цю основу з теорією людського капіталу, у розділі підкреслюється роль ініціативи «Один пояс один шлях» у сприянні освіті, розвитку навичок та розбудові потенціалу в країнах-партнерах, тим самим посилюючи довгостроковий потенціал розвитку.

Далі в розділі детально розглядається, як ініціатива «Один пояс один шлях» намагається збалансувати економічну ефективність із соціальною справедливістю, прагнучи побудувати багатовимірну модель інклюзивного розвитку. Ця модель інтегрує економічні, соціальні та екологічні виміри, гарантуючи, що результати зростання не лише вимірюються у вигляді ВВП, але й є справедливими та сталими. У цьому контексті ініціатива «Один пояс один шлях» позиціонується як проактивна відповідь на зростаючу глобальну нерівність у доходах, інфраструктурі та можливостях. Інвестуючи в розвиток зв'язку, обмін між людьми та платформи для обміну знаннями, Ініціатива прагне пом'якшити структурну нерівність, яка обмежує соціальну інтеграцію в багатьох регіонах.

У другому розділі розглядаються практичні аспекти реалізації Ініціативи «Один пояс один шлях» та механізми, які керують її діяльністю. Аналіз починається з власної моделі інклюзивного розвитку Китаю, яка лежить в основі внутрішньої основи Ініціативи. Скорочення бідності є наріжним каменем, що відображає постійний національний пріоритет в рамках ширшого порядку денного зростання Китаю. Більше того, інтеграція екологічної сталості в цю структуру зростання ілюструє зростаюче усвідомлення важливості балансу між економічним прогресом і екологічною відповідальністю. Дискусія також відображає перехід Китаю до того, що часто називають «ною нормою» – періоду, позначеного повільнішим, але більш стійким і збалансованим економічним зростанням. Цей перехід вимагає переосмислення стратегій розвитку, щоб гарантувати, що економічні вигоди не будуть досягнуті ціною соціальної справедливості або погіршення стану довкілля.

Виходячи за межі Китаю, у розділі досліджується, як різні країни-учасниці ініціативи «Один пояс один шлях» беруть участь в ініціативі та адаптують її до своїх специфічних умов. У Центральній Азії, наприклад, торгівля енергоресурсами та розвиток транспортної інфраструктури формують основу регіональної співпраці, сприяючи зв'язкам між багатими на ресурси регіонами та міжнародними ринками. Досвід Південно-Східної Азії зосереджений на зусиллях з поглиблення регіональної економічної інтеграції та впорядкування торговельних процесів,

спрямованих на зменшення логістичних перешкод і сприяння більш безперешкодному транскордонному обміну.

У третьому розділі дисертації досліджується стратегічна роль, яку відіграє Ініціатива «Один пояс один шлях» у реформуванні глобального управління в умовах мінливого міжнародного ландшафту. У ньому досліджується, як ініціатива «Один пояс один шлях» сприяє конкуренції інституційних стандартів і розширює мережі управління, особливо в країнах Глобального Півдня, сприяючи появі різноманітних підходів до управління, що виходять за рамки традиційних західних моделей. Це свідчить про перехід до більш гнучких структур, які краще відповідають пріоритетам країн з економікою, що розвивається.

У цьому розділі окреслено ключові напрямки розвитку ініціативи «Один пояс один шлях». Зміцнення багатостороннього співробітництва та посилення узгодженості в управлінні виділяються як важливі для поліпшення координації між країнами-учасницями. Підкреслюється прагнення до зеленого розвитку, включаючи встановлення екологічних стандартів для вирішення екологічних проблем, пов'язаних з інфраструктурними проєктами. Управління фіскальною стійкістю, зокрема через інноваційне управління боргом, є ще одним нагальним викликом. У розділі також підкреслюється важливість сприяння зусиллям з локалізації та справедливого розподілу вигод для забезпечення інклюзивних переваг. «Цифровий шовковий шлях» підкреслюється як важливий інструмент для розвитку технологій та управління даними, що сприятиме цифровій трансформації в усій мережі ініціативи «Один пояс один шлях». Ці зусилля в сукупності спрямовані на сприяння сталому та інклюзивному зростанню, що має вирішальне значення для довгострокового успіху Ініціативи.

Сукупність наукових положень, висновків і рекомендацій, викладених у кваліфікаційній роботі, та їх практичне значення дають змогу зробити висновок про завершеність, цілісність і структурованість дисертації Ван Юншуня.

Оцінка наукової новизни положень і отриманих результатів кваліфікаційної роботи

До результатів, що одержали обґрунтування у кваліфікаційній роботі, мають теоретичне та практичне значення, та визначають наукову новизну дисертації варто віднести такі:

- вперше розроблено модель інклюзивного розвитку КНР в рамках реалізації Ініціативи «Один пояс один шлях», яка базується на стратегічній корекції майбутньої траєкторії розвитку економіки відповідно до зміни векторів інклюзивного зростання, з акцентом на багатосторонньому управлінні, зеленому розвитку, борговій стійкості, розвитку цифрової економіки, соціальній інклюзії та узгодженні з глобальними цілями сталого розвитку;
- удосконалено емпіричний орієнтир концепції економічного розвитку, шляхом поглибленого дослідження траєкторії внутрішнього інклюзивного розвитку КНР, з акцентом на боротьбі з бідністю, екологічній стійкості та еволюції в умовах «нової нормальності», що дозволило посилити розуміння інклюзивного зростання в умовах невизначеності;
- удосконалено структуровану дорожню карту майбутньої траєкторії розвитку Ініціативи «Один пояс і один шлях», шляхом посиленням фокусу на «зелений» розвиток, багатостороннє управління та цифрову трансформацію, що дозволило окреслити механізм розподілу вигод та стратегічний інструментарій державної політики в умовах сталого та інклюзивного глобального розвитку;
- удосконалено методику аналізу інклюзивного зростання, шляхом проведення міжрегіональних оцінок країн-учасниць Ініціативи «Один пояс і один шлях» із використанням економетричної регресії та тематичних досліджень, що допомогло виявити неоднорідності проблем розвитку та напрацювати практичне розуміння регіональних механізмів адаптації та рамок їх співпраці;
- набули подальшого розвитку ідеологічна та структурна конотації Ініціативи «Один пояс один шлях», шляхом поглиблення теоретичних основ в рамках глобалізації та регіональної інтеграції, що дозволило звужити теоретичну категоризацію ініціативи в глобальному економічному дискурсі;

- набули подальшого розвитку комплексна система оцінки ризиків, шляхом категоризації ключових загроз, включаючи дисбаланс ресурсів, фінансову нестабільність, геополітичну реакцію та тиск на стійкість, що дозволило обґрунтувати важливість стратегії інклюзивного зростання в рамках Ініціативи «Один пояс один шлях»;
- набули подальшого розвитку геополітичні засади «економічних коридорів», шляхом аналізу їх як інституціоналізованих каналів транснаціонального зв'язку та стратегічної співпраці, що дозволило переосмислити ці коридори не лише як логістичні маршрути, але й як інструменти глобального економічного управління та регіональної інтеграції.

Значення результатів виконаного дослідження для науки і практики

Теоретичне значення роботи визначається тим, що запропоновані у ній положення сприяють розробці ефективних механізмів підвищення результативності реалізації проєктів у межах ініціативи «Один пояс один шлях», а також сприяють удосконаленню системи інклюзивного розвитку, розподілу вигод та координації між інституціями в КНР і країнах-партнерах.

Практична користь результатів дисертації Ван Юншуня полягає у можливості їх застосування для налагодження більш прозорого, збалансованого та взаємовигідного співробітництва між урядами, науковцями та міжнародними інституціями в контексті розвитку глобальної ініціативи «Один пояс і один шлях».

Представлені результати дослідження, доведені до рівня практичних напрацювань та рекомендацій, використані у наукових дослідженнях, навчальному процесі та інституційному середовищі науково-дослідних установ, підтверджені довідками про впровадження, наданими компанією ТОВ «Цзюцюань Юанда Агрікалче» (Довідка ЛІУ № 17 від 28 квітня 2025 року) та Професійно-технічним університетом м. Цзюцюань (Довідка ЛІУ № 27 від 27 квітня 2025 року).

Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях, зарахованих за темою дисертації

Основні положення кваліфікаційної роботи, що мають наукову новизну змістовно та аргументовано розкрито в опублікованих працях. За результатами дисертації було опубліковано 11 наукових праць, зокрема: 3 статті – в наукових фахових виданнях України; 2 статті – в іноземних наукових періодичних виданнях; та 6 публікацій опубліковані в інших виданнях апробаційного характеру за Кількість та обсяг друкованих праць дають авторові право для публічного захисту дисертації.

Оцінка структури кваліфікаційної роботи, мови і стилю викладення матеріалу

Зміст кваліфікаційної роботи відповідає визначеним меті і завданням дослідження, розкриває тему роботи, свідчить про її цілісність та завершеність. Кваліфікаційна робота написана англійською мовою з дотриманням усіх вимог до її наукового стилю.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Наукові результати, викладені в кваліфікаційній роботі, здобуті особисто її автором. Із наукових публікацій, створених у співавторстві, до дисертації включено лише ті положення та ідеї, що належать автору. Порушень принципів академічної доброчесності у кваліфікаційній роботі Ван Юншуня не виявлено. У дисертації належним чином зазначено використані джерела, наведено достовірну інформацію щодо застосованих методів і отриманих результатів дослідження, а також дотримано чинного законодавства у сфері авторського права та суміжних прав. Це дає підстави стверджувати, що автор дотримався усіх вимог академічної доброчесності при підготовці кваліфікаційної роботи. Робота успішно пройшла перевірку на наявність текстових запозичень за допомогою інтернет-сервісу Turnitin Similarity.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Кваліфікаційна робота Ван Юншуня виконана на достатньо високому науковому рівні, проте є деякі зауваження, що мають дискусійний характер:

1) досліджуючи теорію стратегії інклюзивної зростання, орієнтованої на ініціативу «Один пояс один шлях» автор приділяє увагу побудові багатовимірної інклюзивної моделі розвитку (MGI). У побудові багатовимірної моделі інклюзивного розвитку використовується низка індексів (с. 19-22), проте відсутнє пояснення, як емпірично або експертно визначено вагові коефіцієнти w_1-w_4 . Як результат, це створює враження теоретичної конструкції без перевірки на реальних даних;

2) в роботі проведено аналіз інклюзивного розвитку Китаю, зокрема згадується його багатовимірне профілювання та екологічна стійкість. Проте, в роботі недостатньо досліджені екологічно-економічні компроміси. Зокрема, відсутній кількісний аналіз компромісу між швидким розвитком інфраструктури та екологічними витратами (с. 77-80). Без такої оцінки твердження про «зелену ініціативу «Один пояс один шлях»» є радше нормативним, ніж емпіричним;

3) у другому розділі проведено оцінку інклюзивного розвитку країн-учасниць ініціативи «Один пояс один шлях». Автор проаналізував кореляція між обсягом торгівлі та індексом людського розвитку (с. 85-91), проте даний аналіз не враховує можливу двосторонню каузальність. Зростання Індексу людського розвитку може впливати на торгівлю так само, як торгівля – на Індекс людського розвитку. Відсутність пояснення даного явища обмежує вагу висновків;

4) у третьому розділі запропоновано шляхи майбутнього розвитку ініціативи «Один шлях один шлях», зокрема проведено огляд багатосторонньої співпраці в рамках ініціативи та окреслено відповідальність урядів за дії в рамках ініціативи. Проте, при прогнозуванні майбутньої траєкторії розвитку ініціативи «Один пояс один шлях» (с. 150-154) не представлено сценарію розвитку без ініціативи, що ускладнює оцінку реального ефекту даної ініціативи. Без такого підходу складно довести, що зміни в глобальному управлінні чи регіональному розвитку пов'язані саме з ініціативою «Один пояс один шлях».

Попри зазначені дискусійні моменти, робота справляє враження ґрунтовного і важливого дослідження. Її тема залишається актуальною, багаторівневою та надзвичайно значущою для міжнародних економічних відносин, а наведені зауваження не знижують загального рівня наукової якості кваліфікаційної роботи.

Загальний висновок і оцінка дисертації

Дисертаційна робота Ван Юншуня на тему «Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР» є повноцінним результатом наукового пошуку, що представляє концепцію «Один пояс один шлях» як багатовекторну платформу трансформацій, здатну переналаштувати економічну динаміку держави в контексті переходу до інклюзивної моделі зростання.

За своїм змістом та фаховим спрямуванням кваліфікаційна робота відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини», а за якістю та рівнем теоретичних і практичних розробок – рівню дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

В цілому, дисертація Ван Юншуня на тему «Один пояс один шлях як глобальна стратегія інклюзивного зростання КНР» за змістом, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю наукових положень та рекомендацій відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – Ван Юншунь заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки
Західноукраїнського національного
університету

Ігор ЛІЩИНСЬКИЙ

Підпис	<i>Ігор Ліщинський</i>
Завіряю:	
НАЧАЛЬНИК ЗАГАЛЬНОГО ВІДДІЛУ	<i>Алла Сешук (ІІІ)</i>